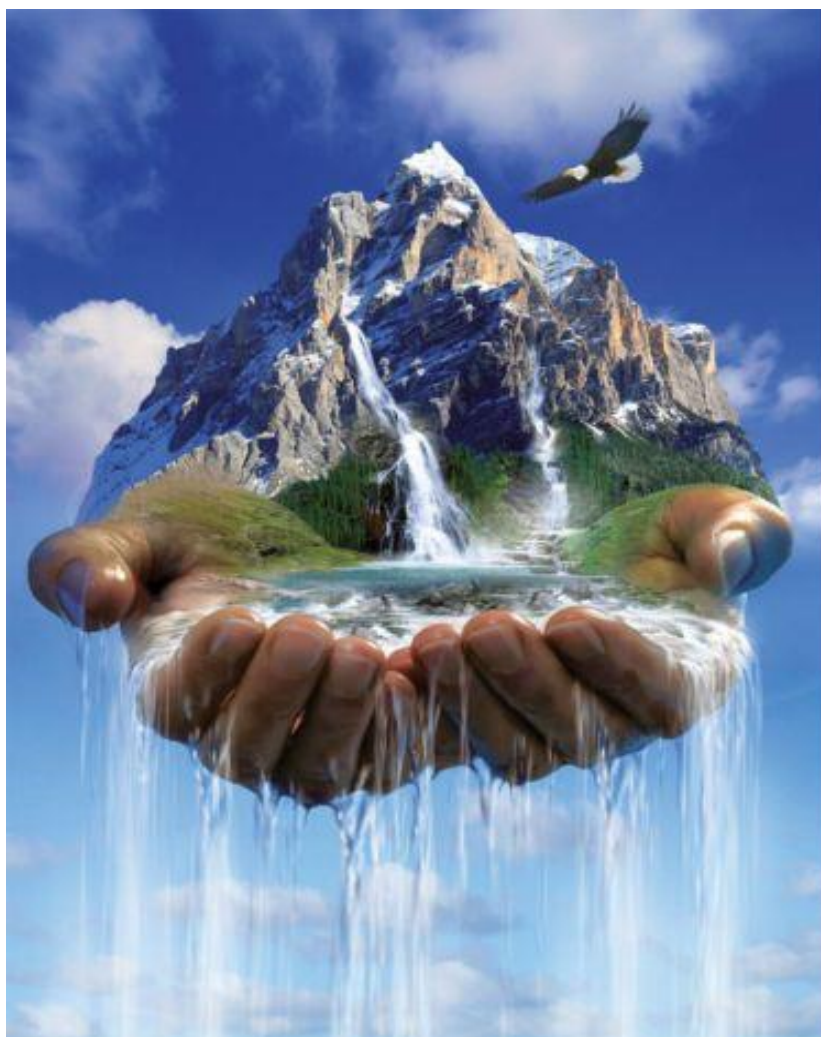

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

19 березня 2025 р

м. Київ

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор, Вавріневич О.П. д.мед.н., професор.

Технічний редактор: доцент кафедри гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця к. мед. н., доцент Кондратюк М.В.

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професор;

ПЕТРУСЕВИЧ Т.В. – к.мед.н., доцент;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професор;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 19 березня 2025 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2025. – 298 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 19 березня 2025 р.) відображено актуальні питання гігієни, екології та громадського здоров'я: вплив довкілля на здоров'я людини, профілактику й лікування захворювань, епідеміологічні виклики, безпеку харчових продуктів, умови праці та медичного забезпечення у воєнних умовах. Основний акцент – міждисциплінарні зв'язки екології й профілактичної медицини, що має на меті: гармонізувати науково-дослідну діяльність у межах «Єдиного здоров'я» з політиками ЄС, готувати фахівців і сприяти післявоєнному відновленню України.

УДК _613+574]:061.3

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове

Оргкомітет конференції вважав за доцільне залишити авторські тексти без змін

© НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О.Богомольця

допомогу“, що розширює професійні повноваження медичних сестер, медичних братів.

Одним із важливих міжнародних документів у сфері медсестринства є Мюнхенська декларація ВООЗ 2000 року, яка визначає необхідність кроків держав – членів ВООЗ Європейського регіону в напрямі підтримки програм та послуг сімейно – орієнтованого медсестринства в громаді, посилення ролі медсестер у громадському здоров'ї.

ОЦІНКА ВПЛИВУ ОБСЯГІВ ЗАСТОСУВАННЯ ПЕСТИЦИДІВ НА ОНКОЛОГІЧНУ ЗАХВОРЮВАЛЬНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Кондратюк М.В., Антоненко А.М., Борисенко А.А.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Актуальність. Захворюваність на рак значно зросла за останні 5 років. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, у 2022 році було зареєстровано близько 20 мільйонів нових випадків раку, з яких 9,7 мільйона закінчилися смертю. Це на 77% більше, ніж у 2012 році, коли було зафіксовано 14,1 мільйона нових випадків. Дослідження показують, що вплив пестицидів на розвиток раку можна порівняти з впливом куріння. Вплив пестициди пов'язують із виникненням раку легень, колоректальним раком, лімфомами, дитячими та дорослими лейкозами, раком підшлункової залози тощо.

Мета – аналіз впливу застосування пестицидів на захворюваність населення України на рак в період з 2018 по 2023 роки.

Матеріали та методи. Інформація про захворюваність на різні види раку взята з Бюлетеня Національного канцер-реєстру України; про норми внесення пестицидів – із Держстату.

Статистичний аналіз отриманих результатів проводили за допомогою ліцензійного програмного забезпечення MedStat v.5.2 та Microsoft® Excel® for Microsoft 365 MSO. Крім того, інтерактивне середовище програмування Jupyter Notebook було використано для виконання коду Python і візуалізації результатів.

Нормальність розподілу в групах оцінювали за допомогою тесту Шапіро-Вілка ($n < 30$). Групи з нормальним розподілом аналізували за допомогою параметричного критерію (t-критерій Стюдента), а групи з розподілом, що відрізняється від нормального, – непараметричного критерію (Т-критерій Вілкоксона, W-критерій Вілкоксона (U-критерій Манна-Уїтні)).

Результати та обговорення. Під час дослідження було проведено наступний статистичний аналіз: розрахунок середнього (медіана), стандартне відхилення, стандартна помилка середнього (медіана), 95% довірчий інтервал, попарна кореляція Кендалла. Статистична потужність була встановлена на рівні 80% зі значущим рівнем 0,05.

За досліджуваний шестирічний період найвищі показники онкозахворюваності виявлено в Київській (+м. Київ), Дніпропетровській, Львівській, Одеській, Харківській, Вінницькій областях. До першої десятки також увійшли Запорізька, Миколаївська, Полтавська, Черкаська області. Значно зростає рівень онкопатології у віковій групі 45+, переважно серед чоловіків.

Встановлено, що за останні 20 років найвищі показники внесення хімічних засобів захисту рослин припадають на південні та центральні регіони України.

Таким чином, наша гіпотеза про потенційний вплив пестицидів на виникнення онкозахворювань серед дорослого населення України потенційно може бути достовірною у Київській, Харківській, Вінницькій та Черкаській областях. Ці території зазнали незначного впливу радіонуклідів після аварії на ЧАЕС, мають оптимальний мікроелементний склад ґрунту (а, відповідно, і рослин та води) та не мають на своїй території потужних промислових об'єктів.

Крім того, хотілося б звернути увагу на те, що зростання захворюваності на рак у регіонах з великими сільськогосподарськими угіддями, а отже і великою чисельністю сільськогосппрацівників, швидше за все, зумовлене її зростанням саме серед професійних контингентів. Від негативного впливу пестицидів населення захищене завдяки затвердженим на державному рівні значенням медико-санітарних нормативів. Водночас працівники агросектору, особливо невеликих господарств, де відсутня система моніторингу та контролю, можуть

опціонально дотримуватись рекомендованих інструкцій із застосування пестицидів та нехтувати основними засобами індивідуального захисту.

Висновки. Було встановлено значне збільшення рівнів онкозахворюваності в регіонах із високим обсягами застосування пестицидів, що свідчить про можливий зв'язок між інтенсивною хімізацією сільського господарства та вищим рівнем захворюваності на рак, головним чином серед працівників сільського господарства чоловічої статі. Найбільш відчутним був вплив у Київській, Харківській, Вінницькій та Черкаській областях.

СТРУКТУРНІ ТА МЕТАБОЛІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЄДНАНОЇ ДІЇ ФТОРИДНОЇ ІНТОКСИКАЦІЇ ТА МАЛИХ ДОЗ РАДІАЦІЇ

Коник У.В.¹, Козак Л.П.²

¹ *Національний медичний університет імені О.О. Богомольця*

² *Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького*

Актуальність. Постійне погіршення екологічної ситуації, особливо за умов війни, потребує з'ясування й оцінки токсичності всіх факторів довкілля. Тому безумовний інтерес для збереження і підвищення адаптивного потенціалу має дослідження спрямованості метаболічних реакцій організму видозміненої, окрім дії малих доз радіації, ще й впливом чинника нерадіаційної природи. Метою нашої роботи було виявити метаболічні особливості та зміни ультраструктури печінки при дії фторидної інтоксикації і малих доз радіації.

Матеріали та методи. Дослідження були проведені на 40 білих щурах-самцях. Тварин утримували у стандартних умовах віварію, при звичайному харчовому та світловому режимах. Хронічну фторидну інтоксикацію викликали щоденним пероральним введенням натрію фториду у дозі 10 мг/кг упродовж 30 днів. На четвертому тижні введенням натрію фториду здійснювали радіаційний вплив чотири рази у разовій дозі 0,25 Гр. Поглинена сумарна доза - 1 Гр. Принцип методу кількісного визначення вмісту метаболітів і кофакторів окисно-відновних реакцій ґрунтується на відновленні НАД(Ф)Н у відповідних дегідрогеназних